Ahti Fagerblom 5.9.2023

Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Talousvaliokunta, asiantuntijakuuleminen 6.9.2023

Asia: E 174/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Vihreän kehityksen ohjelman teollisuussuunnitelma: EU:n hiilineutraali teollisuus kehityksen kärkeen

Pyydettynä lausuntona Vihreän kehityksen ohjelman teollisuussuunnitelmasta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Suomen kannassa voisi nykyistä ponnekkaammin pitää esillä biotalouden mahdollisuuksien sisällyttämistä teollisuussuunnitelmiin
- Suomen on turvattava biotalousratkaisujen pääseminen EU:n rahoituksen piiriin sekä seuraavan komission ohjelmiin

Suomen kannassa korostetaan ansiokkaasti resurssitehokkuutta, kiertotaloutta ja hiilineutraalien, esimerkiksi biopohjaisten, korvaavien materiaalien kehittämistä edistäviä toimenpiteitä.

Kannassa olisi hyvä tuoda ponnekkaammin esille Suomen erityisiä biotalousvahvuuksia. Tällaisia vahvuuksia ovat etenkin mahdollisuudet kehittää ja tulevaisuudessa toteuttaa biogeenisen hiilidioksidin poistoa, syrjäyttää fossiilisia tuontituotteita eurooppalaisilla puupohjaisilla vaihtoehdoilla sekä parantaa raaka-aineomavaraisuutta kestävän metsätalouden avulla. Nämä ratkaisut on saatava mukaan seuraavan komission ohjelmiin.

Kehittyvän biotalouden esillä pitäminen on Suomelle luontevaa, sillä metsäteollisuus on tärkeä osa ratkaisua teolliseen hiilenpoistoon tähtäävissä toimissa sekä raaka-aineomavaraisuuden parantamisessa:

Teknologiset nielut: Metsäteollisuuden tehtaiden bioenergiantuotannosta on mahdollista saada hiilidioksidia talteen ja hyötykäyttöön esimerkiksi vetytalouden yhteyteen. Tällöin jalostukseen kelpaamatonta ja sen vuoksi energiakäyttöön menevää puuta voitaisiin jossain määrin hyödyntää kahteen kertaan. Lupaavista näkymistä huolimatta on tärkeää huomata, että investointiedellytykset ovat tällä hetkellä monella tapaa hämärän peitossa.

Talteenotto ja vedyn valmistus ovat sähköintensiivistä toimintaa, eikä tulevaisuuden sähkön saatavuudesta ja hintatasosta ole takeita. Talteenoton vaatiman laitteiston hintatasosta ja saatavuudesta ei ole takeita eikä talteen

otetun hiilidioksidin vaatimaa infrastruktuuria (putkistot, välivarastot, kuljetus) ole vielä olemassa. Talteen otettua hiilidioksidia mahdollisesti jatkojalostavia teollisen mittakaavan laitoksia ei juuri ole olemassa. Mahdollisia uusia tuotteita koskeva kysyntä ja kilpailukyky verrattuna fossiilisiin tuotteisiin on vielä kysymysmerkki.

Yllä mainittujen seikkojen takia kehitys etenee todennäköisesti pienin askelin ja suuremman mittakaavan laitoksia nähtäneen vasta vuoden 2035 jälkeen. Lupaavista näkymistä huolimatta ei siten ole perusteltua asettaa teknologisiin nieluihin kohdistuvia velvoitteita. Kokeilujen, pilottihankkeiden ja demonstraatiolaitosten aikaansaamiseksi tarvitaan riittävät julkiset kannustimet myös EU:n suunnalta, kuten Suomen kannassakin todetaan. Olennaista on, että biotaloushankkeet kelpaavat kannustimien piiriin.

Tuotenielut ja fossiilisia päästöjä vähentävät tuotteet: Puusta valmistetut tuotteet varastoivat puiden ilmakehästä poistamaa hiilidioksidia. Puurakennukset ja -rakenteet voivat varastoida hiiltä vuosikymmenien ajan ja jopa pidempään. Myös puusta valmistetut komposiitit, eristeet, tekstiilit ja esimerkiksi maaleissa käytettävät kemikaalit voivat varastoida hiilidioksidia pitkään.

Kokonaiskuvassa on tärkeää ymmärtää, että esimerkiksi omavaraisuutta tukevaan ilmastomyönteiseen puurakentamiseen saadaan puuta ainoastaan, mikäli metsien hyvästä kasvusta huolehditaan ja puunkorjuu hyväksytään.

Raaka-aineomavaraisuus ml. kriittiset raaka-aineet: Uusiutumattomia kriittisiä raaka-aineita on olemassa rajallinen määrä ja niiden määrä hupenee vääjäämättä. Lisäksi niiden tuottamisella ja jalostamisella on ympäristövaikutuksia. Sähköistymiseen liittyvien materiaalien tarve on joka tapauksessa kiistaton. EU:n tulisi pyrkiä löytämään korvaavia vaihtoehtoja hupenevien materiaalien rinnalle. Esimerkiksi selluntuotannon sivuvirrat voivat tarjota uusiutuvia vaihtoehtoja akkuteollisuuden raaka-aineiksi.

Tällaiset paikallisista raaka-aineista valmistetut strategiset tai kriittiset raaka-aineet parantaisivat Euroopan omavaraisuutta. Lisäksi Eurooppa voisi paremmin varmistaa, että raaka-aineet tuotetaan ympäristön kannalta kestävästi. Tätä ajatusta Suomen olisikin hyvä pitää esillä.

Tarve turvata Euroopan kilpailukyky sekä välttää investointien valuminen EU:n ulkopuolelle on kannassa hyvin huomioitu. On tärkeää, että Suomi tukee komission halua puuttua eurooppalaisen teollisuuden kohtaamaan epäreiluun kilpailuun ja käyttämään tarvittaessa sopivia suojausinstrumentteja

Metsäteollisuus kannattaa näkökulmaa, jossa EU:n kilpailukykyä arvioidaan ennakoitavan ja mahdollisimman yksinkertaisen sääntely-ympäristön näkökulmasta. Fit for 55-paketissa tämä ei toteutunut, sillä sen yhteydessä avattiin suuri määrä vastikään sovittuja pelisääntöjä sekä luotiin mikromanageroivia ja keskenään ristiriitaisia

alatavoitteita. Vastaavia virheitä pidä tulevaisuudessa toistaa vaan pyrkiä voittamaan selkeällä sääntelyllä se, mikä kansainvälisessä tukikilpailussa hävitään.

Metsäteollisuus kannattaan Suomen näkemystä, jonka mukaan Euroopalle yhteisesti tärkeiden hankkeiden (IPCEI) valmistelun on oltava avointa, laajapohjaista, läpinäkyvää ja sujuvaa.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja